

БОНДАРЕНКО Юлія,
здобувач освітнього рівня «магістр»
Донецького державного університету внутрішніх справ
науковий керівник: ГУЗЕНКО Олена,
доцент кафедри господарсько – правових
дисциплін та економічної безпеки
Донецького державного університету внутрішніх справ,
кандидат економічних наук, доцент

ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ СПРОЩЕНОЇ СИСТЕМИ ОПОДАТКУВАННЯ ПРИБУТКУ ГОСПОДАРЮЮЧИХ СУБ'ЄКТІВ В УМОВАХ ВОЄННОГО ЧАСУ

Діяльність суб'єктів господарювання залежить від змін, які відбуваються на макроекономічному рівні з позиції оподаткування. Як правило, законодавець регламентує правові положення щодо облікових і податкових процедур та встановлює правила ведення бізнесу різного обсягу та форми власності. Беззаперечним є той факт, що в системі оподаткування суб'єктів господарювання законодавець доволі часто вносить зміни з метою її удосконалення. На даний час, суб'єкти господарювання вимушені проводити свою діяльність в умовах воєнного часу, який негативно впливає на її результативність. У зв'язку з цим, слід віддати належне законодавцю, який адаптував ініціативи в контексті змін до податкового навантаження і ввів нові податкові правила для підприємств, у контексті оподаткування прибутку, які функціонують в умовах війни. Обране питання дослідження є сучасним та актуальним так, як потребує певного розширення зони вивчення.

Як показують дослідження теоретичні та прикладні питання системи оподаткування підприємств постійно знаходять своє відображення в наукових працях та виступають базисом для проведення наукових семінарів, конференцій та дискусій. Доречно згадати наукові дослідження вчених, які були викладені монографіях під різним кутом зору. Серед них варто вказати Ф.О. Ярошенко, П.В. Мельник, А.І. Мярковський, Л.Л. Тарангул [1], С.І. Юрій, А.І.Крисоватий, Т.В. Кошук [2], З. С. Варналій [3], Л.Л. Тарангул [4], М.А. Козоріз [5], Раделицький Ю.О. [6] та інші. Свої монографічні дослідження науковці доволі змістовно виклали у своїх працях, проте оподаткування підприємств в умовах

воєнного часу не знайшли свого місця. Такий стан речей свідчить про сучасність і доцільність обраного напрямку дослідження

Перш ніж розглянути зміни, які внесені законодавцем щодо оподаткування прибутку підприємств в умовах воєнного часу доцільно визначити його з позиції понятійної категорії. Як понятійна категорія «податок на прибуток» представляє собою прямиий, загальнодержавний податок, який є основним бюджетоутворюючим податком. У своїй праці С.О.Ковач [7] підкреслює той факт, що кожного року країна недоотримує заплановані до сплати суми податку, що призводить до негативних соціально-економічних наслідків. Від обсягу та рівня сплати податку на прибуток залежить подальший розвиток не тільки великого, але й малого та середнього бізнесу в Україні. У зв'язку із зазначеним законодавець покращує систему оподаткування тим підприємствам України, які спромоглися продовжити працювати в умовах воєнного стану.

Так, новації оподаткування податком на прибуток підприємств, передбачені Законом України від 01.04.2022 №2173-IX «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо адміністрування окремих податків в період воєнного, надзвичайного стану»[8], який набув чинності 16 квітня та передбачає низку податкових та митних змін. Законодавець звертає увагу не лише на діяльність підприємств, а й торкається неприбуткових організацій, зазначаючи те, що на період дії правового режиму воєнного, надзвичайного стану, неприбуткові організації зможуть надавати за рахунок своїх доходів благодійну допомогу стороннім особам, зазначеним у пункті 63 підрозділу 4 розділу XX Податкового кодексу України[9], навіть якщо надання такої допомоги не передбачено їх статутними документами без загрози втрати статусу неприбутковості

Важливим є те, що законодавцем передбачено низку особливостей для платників податку на прибуток підприємств, що тимчасово переходять на сплату єдиного податку третьої групи за ставкою 2%, а саме:

- надміру сплачена сума грошових зобов'язань з податку на прибуток підприємств, що існує на дату переходу на сплату єдиного податку за ставкою

2%, може бути зарахована у погашення грошових зобов'язань з цього податку, що виникатимуть після відновлення сплати податку на прибуток підприємств;

- авансові внески з податку на прибуток підприємств при виплаті дивідендів, що залишились неврахованими у зменшення нарахованої суми податкового зобов'язання з цього податку на дату переходу на сплату єдиного податку за ставкою два відсотки, можуть бути враховані у зменшення такої суми після відновлення сплати податку на прибуток підприємств;

- у разі якщо платник, який протягом календарного року перейшов на сплату єдиного податку за ставкою 2%, у цьому ж році відновлює сплату податку на прибуток підприємств, то такий платник складає та подає податкову декларацію з податку на прибуток підприємств наростаючим підсумком з початку такого календарного року;

- обсяг річного доходу від будь-якої діяльності платника податку на прибуток підприємств для цілей визначення вартісного критерію не застосування податкових різниць і можливості застосування виключно річного звітного періоду (40 млн грн) та вартісного критерію визначення контрольованих операцій для цілей трансфертного ціноутворення (150 млн грн) обчислюється за весь звітний рік, у тому числі з урахуванням доходів, отриманих за періоди такого року в яких такий платник податку перебував на сплаті єдиного податку за ставкою два відсотки.

Позитивним є те, що на період воєнного стану законодавець Постановою КМУ від 13.03.2022 р. № 303 [9], припиняє проведення планових та позапланових заходів державного нагляду (контролю) і державного ринкового нагляду на період воєнного стану, введеного Указом Президента України від 24 лютого 2022 р. № 64 «Про введення воєнного стану в Україні».

Таким чином, підприємства України отримали доволі значні пільги з оподаткування прибутку у відповідності правовими регуляторами. Разом з тим, законодавець звертає увагу на те, що надані пільги діють лише на період воєнного стану в Україні.

Список використаних джерел

1. Реформування податкової системи України: теорія, методологія, практика: монографія /Ф.О. Ярошенко, П.В. Мельник, А.І. Мярковський, Л.Л. Тарангул К.: Міністерство фінансів України, 2011 .с.656.
2. Юрій С. І.,Крисоватий А. І., Кошук Т. В. Сучасні тенденції розвитку європейського оподаткування та новітня парадигма податкової політики в Україні : монографія. Тернопіль: Тернопільський національний економічний університет, 2010. 292 с
3. Податкова політика України: стан, проблеми та перспективи: монографія: за ред. З. С. Варналія. Київ: Знання України, 2008. 190 с
4. Тарангул Л.Л. Оподаткування та регіональний розвиток (теорія і практика): монографія.Ірпінь: Академія ДПС України, 2003. 286 с.
5. Козоріз М. А. Фінанси регіону: теорія, проблеми, практика : монографія. Київ: УБС НБУ. 2010. 222 с. 6. Раделицький Ю.О. Місцеві бюджети в умовах поглиблення фінансової децентралізації в Україні: монографія. Львів. нац. ун-т ім. Івана Франка. Львів: ЛНУ ім. Івана Франка, 2018. 312 с.
7. Ковач С.О., Безверхий К.В. Облік і звітність розрахунків за податком на прибуток підприємства в умовах законодавчих змін: Бухгалтерський облік і аудит. 2015. № 4. С. 34–43
8. Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо адміністрування окремих податків у період воєнного, надзвичайного стану: Закон України від 01.04.2022 №2173-ІХ.
9. Про припинення заходів державного нагляду (контролю) і державного ринкового нагляду в умовах воєнного стану. Постанова КМУ від 13.03.2022 р. № 303 <https://document.vobu.ua/doc/10695>